Tweede Kamer der Staten-Generaal

2

Vergaderjaar 2025–2026

31 125 Defensie Industrie Strategie

Nr. 145

BRIEF VAN DE MINISTERS VAN ECONOMISCHE ZAKEN EN KLIMAAT EN VAN DEFENSIE EN VAN DE STAATSSECRETARIS VAN DEFENSIE

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 21 mei 2026

Het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat (EZK) zet zich samen met het Ministerie van Defensie in voor een hoogwaardige Nederlandse defensie- en veiligheid gerelateerde technologische industriële basis (NLDTIB). Om goed inzicht te krijgen hoe de NLDTIB is opgebouwd, laat EZK tweejaarlijks een onderzoek uitvoeren naar de omvang, structuur en kennis van de NLDTIB.

Het Ministerie van EZK heeft de opdracht verleend aan het onderzoeksbureau Berenschot. Het onderzoek is in de periode januari tot maart van dit jaar uitgevoerd en bevat cijfers over de periode 2023 tot en met 2025. Ten opzichte van het voorgaande onderzoek[1] gepubliceerd in 2024 zijn er een aantal relevante onderwerpen aan toegevoegd. Het betreft de samenwerking met trans-Atlantische en Europese partners, toegang tot kritieke grondstoffen en de toegang tot financiering.

De NLDTIB omvat bedrijven in onder meer high-tech, ICT, engineering, maakindustrie, handel en andere specialistische sectoren. De sector beslaat de hele waardeketen, van grondstoffen tot eindproducten, maar telt relatief weinig Original Equipment Manufacturers (OEM) met een rol als integrator (circa 20%).

Het onderzoek wijst uit dat er in 2025 een sterke toename zichtbaar is van het aantal bedrijven dat tot de NLDTIB wordt gerekend, in 2025 is de totale omvang gestegen naar 1.503 ten opzichte van 1.050 in 2023. De groei vindt met name plaats in de categorie intelligente systemen, en sluit daarmee aan bij de versterking van industrie op één van de vijf NLD gebieden.

[1] Het rapport «»De Nederlandse defensie- en veiligheidsgerelateerde technologische industriële basis»» (NLDTIB) 2024 Nederlandse defensie- en veiligheid gerelateerde technologische industriële basis 2024 | Rapport | Rijksoverheid.nl

kst-31125-145
ISSN 0921 - 7371
's-Gravenhage 2026

De totale defensie- en veiligheid gerelateerde omzet van de NLDTIB-bedrijven is ook toegenomen van € 8,0 miljard in 2024 naar € 10,2 miljard in 2025, een stijging van 21,5%. Door het hogere aantal toetreders binnen de sector neemt het aandeel defensie- en veiligheidsgerelateerde omzet af. Gemiddeld is 10,2% van de omzet van deze bedrijven in 2025 defensie- en veiligheidsgerelateerd ten opzichte van 14,9% in 2023.

De sector verwacht de komende jaren een sterke groei. Het zijn vooral organisaties die actief zijn in de vijf NLD gebieden (radars en sensoren, intelligente systemen, spacetechnologie, slimme materialen, en quantum) en het maritieme domein van de Defensie Strategie voor Industrie en Innovatie (DSII) die een hogere omzetgroei en groei in arbeidsplaatsen voorzien. Bedrijven geven aan de omzet onder huidige omstandigheden met 33% te kunnen opschalen, met een potentiële capaciteit van 67% wanneer randvoorwaarden verbeteren. De belemmeringen die zij hiervoor aanmerken zijn onder anderen, onzekerheid over ordervolumes, complexe en lange aanbestedingsprocedures en arbeidskrapte.

Uit het onderzoek komt naar voren dat de positieve omzetontwikkelingen voornamelijk gedreven is door volumegroei. Prijs- en kostenstijgingen spelen een beperkte rol en er is geen sprake van disproportionele prijsstijgingen, terwijl kostenstijgingen vaak (door langlopende contracten of concurrentieoverwegingen) niet volledig kunnen worden doorberekend. Ongeveer 14% van de bedrijven geeft aan gestegen kosten niet door te rekenen aan klanten.

Een strategisch risico op termijn vormt de afname van het exportaandeel. Het exportpercentage was tussen 2019 en 2023 circa 45%, maar is gezakt naar 36% in 2025. De groei van de binnenlandse markt overstijgt de internationale vraag, waardoor binnenlandse omzet sneller toeneemt dan de export. Hoewel de Europese vraag naar defensie producten toeneemt, daalt het Nederlandse marktaandeel in de Europese defensiemarkt.

In 2025 ervaart circa een op de drie bedrijven uitdaging ten aanzien van financiering van defensie gerelateerde activiteiten. Hier komt naar voren dat *private equity* een steeds belangrijkere rol speelt, vooral bij nieuwkomers. Bedrijven die via *private equity* worden gefinancierd laten gemiddeld een sterkere groei zien.

De resultaten uit het onderzoek bevestigen de noodzaak voor verdere intensivering van het defensie-industrie en -innovatiebeleid. Het Ministerie van Defensie zal samen met het Ministerie van EZK en andere betrokken departementen hier invulling aan geven. Via de Defensienota 2026, de uitwerking van de motie van Van Lanschot (CDA) over de Defensie Strategie voor Industrie en Innovatie[2], de initiatieven van de Ministeriele Taskforce Toekomstige Welvaart en Vestigingsklimaat alsook de Economische Beleidsanalyse defensie-industrie zullen wij Uw Kamer nader informeren over hoe wij dit gaan doen.

[2] Motie van Van Lanschot (CDA) over de Defensie Strategie voor Industrie en Innovatie, Kamerstuk 36 800 X, nr. 48.

Bijgaand ontvangt uw Kamer het rapport waarin de resultaten van het periodiek onderzoek zijn verwerkt.

De Minister van Economische Zaken en Klimaat,
H.G. Herbert

De Minister van Defensie,
D. Yeşilgöz-Zegerius

De Staatssecretaris van Defensie,
D.G. Boswijk